

OPŠTE METODE I SREDSTVA VASPITANJA II

Metoda podsticanja (motivacioni sistem postupaka)

- Podrazumijeva optimizam, poštovanje svakog učenika i povjerenje.
- Ona se primjenjuje onda kada učenik pokazuje uspjeh, čime se pojačava njegova motivacija, ali i onda kada se nađe pred teškoćama, kada se koleba i posustaje.
- Povjerenje ohrabruje i na osnovu njega vaspitanik zna da nije sam i da o njemu neko brine, ali obavezuje da se uloži krajnji napor da se u nečemu ustraje i uspije.
- Ova metoda dovodi vaspitanika da se oduševi za neki vaspitni rad i da kroz njega doživljava uzbuđenje koja pojačava kvalitet učenja.
- Treba mu omogućiti da se raduje svom uspjehu i napredku. Ko osjeća nešto živo i snažno, taj će i učiniti nešto, prije nego onaj koji samo misli o tome.
- Ova metoda pozitivno selekcioniše i vrednuje ono što je društveno prihvatljivo, a odbacuje i ignoriše ono što je štetno i neprihvatljivo.

- **Osnovna sredstva** su: Izražena briga i razumijevanje za ono što vaspitanik radi; blago i pravično postupanje je izraz vaspitačeve naklonosti prema vaspitaniku; bodrenje i hrabrenje na sve veća postignuća što je izraz vjere u snage i mogućnosti učenika; pohvale su najstarije i najčešće sredstvo podsticanja; Obećanja ako su realna i izvršavaju; iskustvo uspjeha; priznanja; nagrade – predmeti i stipendije; takmičenja, ocjene – pravovremeno, javno i objektivno.
- Ova sredstva treba izricati objektivno i prema zaslugi, ne prečesto, ne svima, javno, sa težnjom da učenici shvate da nije cilj nagrada već stečena osobina.

Metoda sprečavanja (izbjegavanje i eliminisanje negativnih elemenata u vaspitnom procesu)

- Ova metoda nije represija ili pritisak na ličnost učenika, već pedagoški opravdana intervencija u cilju sprečavanja i zaustavljanja negativnih radnji i oblika ponašanja.
- Ima preventivnu i korektivnu funkciju, tj. da predupredi i promijeni ponašanje učenika.
- Koristi se samo kada djelovanje drugih metoda nije efikasno ili je samo djelimično.
- Vaspitači je moraju dobro poznavati, vrlo osjetljivo i individualno primjenjivati.
- Ona se mora prvo objasniti pa primijeniti.
- Treba otkriti uzroke.

- **Sredstva:** znaci neodobravanja i neslaganja sa tokom i načinom rada i ponašanja vaspitanika; Primjedbe, prigovori, zamjerke, pokude i opomene; supstitucija tj. skretanje ili zamjena motiva - navodimo učenika da neku aktivnost zamijeni drugom koja je korisnija; Kritika – javna ili individualna; pretnja, zahtjev, osuda, zapovjest, zabrana ili naređenje – rijetka jasna i direktna; ocjene su i sredstvo opomene (tromesječje); ocjene vladanja; kazne predstavljaju spoljašnje sredstvo primoravanja vaspitanika i namjeru da osjeti određenu neprijatnost zbog neprihvatljivog načina ponašanja, preciziranje školskim propisima i danas moralne. Ne - glađu, tjelesno, na strahu, neprijatnim radom, oduzimanjem stvari, omalovažavanje i ponižavanje, itd.
- Kažnjavanje mora biti postupno, pravično, dosledno, blago i prema prekršaju, sa predviđanjem posledica, prirodno i bez ljutnje i sažaljevanja, prilagođeno uzrastu, polu, zdravlju, temperamentu i ostalim individualnim karakteristikama vaspitanika, i da traje koliko je neophodno.